

Remissvar Klimat- och miljöplan

Naturskyddsföreningen har tagit del av remisshandlingarna för Kristianstads kommuns Klimat- och Miljöplan. Vi ser i detta arbete ett stort steg framåt för att göra kommunens arbete inom klimat och miljö överskådligt. Vi ser även mycket positivt på att kommunen har lyssnat och tagit till sig förslag och idéer som kommit upp under samrådsmöten vi deltagit i.

Vi har gått igenom dokumenten ingående vad angår klimat, inom studiecirkeln Klimatverkstad där även andra organisationer deltar. De flesta frågor från detta arbete framfördes under senaste samrådsmötet för klimatet. Detta remissvar ska ses som föreningens synpunkter.

Övergripande ser vi några behov av kompletteringar och höjning av ambitionsnivån, även om planen i stort har många goda intentioner. För att göra en komplett analys krävs mycket bred kunskap vilket vi inte kan bidra med i alla hänseenden.

Vi anser dessutom att det är otydligt vilka delar inom viable cities som ingår i klimat- och miljöplanen. Vissa delar är med, andra inte. Vi önskar ett generellt förtydligande kring hur viable cities blir en del av kommunens klimat- och miljöarbete

1) Ansvar vid uteblivet arbete – tydliga formuleringar önskas

Fina ord är bra – men utförs de inte så är allt förlorat. Därför ser vi det som helt nödvändigt att ett tydligt ansvar läggs på beslutsfattarna i kommunen, med en tydlig konsekvens vid uteblivet arbete. I avsnitt om uppföljning ser vi att man lyssnat på dessa förslag, men vi vill gärna se en ännu tydligare formulering. Vem ska granska om arbetet utförts? Hur ofta granskas? Vad händer om ansvariga inte utfört det som skulle gjorts? Hur hanteras ansvarsfördelning mellan nationell och kommunal nivå i fall där utsläpp inte minskas inom t ex jordbruk och transport? Ett årligt offentligt redovisningstillfälle är önskvärt. Det är också önskvärt att otillräckligt utförande får en tydlig ansvarsplacering.

Vi ser en risk att det återigen kan uppstå ett långt glapp mellan denna plan och kommande plan, eftersom man vill vänta till år 2026 för att utföra aktualisering - vilket, som vi uppfattar det, innebär utvärdering och arbete med nya formuleringar.

2) Koldioxidbudget – implementering saknas

2.a) 1,5 istället för 2 grader.

Det är oroväckande att läsa att koldioxidbudgeten i klimatredovisningen utgår från 2 graders mål. Parisavtalet säger att vi ska hålla den globala medeltemperaturen långt under 2 grader och sträva efter att begränsa den till 1,5. Om siffrorna stämmer för 2 grader så är det i verkligheten mycket lägre utrymme för utsläpp. Framöver måste koldioxidbudgeten utgå från 1,5-gradersmålet.

2.b) Implementera budget i verksamhet och sektorer

Koldioxidbudget finns delvis i kommunen, men bara i form av hur mycket utsläppen behöver minska. Meningen med en sådan budget borde vara att sätta ramar för vilka utsläpp som ska minska. Mängden kvarvarande koldioxid som enligt Parisavtalet kan tillåtas släppas ut bör alltså fördelas på olika sektorer för varje år. En bra början är den strategiska färdplanen som visar upp önskad utsläppsminskning för varje år fram till 2024. Men helheten saknas samt fördelning av mängden koldioxid.

2.c) Budget för lustgas och metan

En problematik med koldioxidbudget är att man inte kommer åt övriga växthusgaser, såsom lustgas och metan vilka utgör en betydande del av kommunens utsläpp, främst från jordbruket. Vi föreslår att Kristianstads kommun går före som jordbrukskommun och visar upp en budget även för metan och lustgas.

3) Ekonomisk budget - saknas

Stora investeringar och utgifter är innebörden av planens målsättningar. Därför är det nödvändigt att bygga upp en grovt uppskattad budget som tydliggör behoven för att dessa mål ska kunna nås.

4) Ekonomi – munkmodellen

Tomelilla kommun gick nyligen ut med att vara först bland Sveriges kommuner att anamma munkmodellen som ekonomisk modell. Vi anser att Kristianstad ska vara med från början med att införa munkmodellen, även kallat donut-ekonomi, skapad av ekonomen Kate Raworth. Den främsta anledningen är att alla länder bör komma bort från BNP som mått för välbefinnande. Detta har aktualiserats särskilt i närtid då både FNs Antonio Guterres och flera partiledare i Sverige nu är positiva till gå bort från BNP som mått för välbefinnande. Munkmodellen ger en tydlig intention att hålla ekonomin inom de planetära gränserna för att bland annat undvika utarmning av natur och resurser. Observera att detta inte är samma som cirkulär ekonomi (som inte tar hänsyn till planetära gränser). I åtgärd 5.6 står det: *”kommunen anordnar regelbundet tillväxtträffar och fredagsfrukostar, där näringslivet utbyter erfarenheter och kommunen informerar om aktuella frågor som påverkar företagen.”* Vi anser att det är fel att stimulera till tillväxt. I stället bör fokus vara på välbefinnande som inte överskrider planetära gränser och globalt säkrar humanitära basala behov.

5) Energiproduktion – höj ambitionen

5.a) Den förnybara elproduktionen ska uppgå till minst 700 GWh år 2030.

Ett av kommunens förslag till nya mål är:

Den förnybara elproduktionen ska uppgå till minst 500 GWh år 2030.

Men på lång sikt måste ambitionen vara att kommunen i genomsnitt blir självförsörjande på el, så som var målet i den tidigare vindbruksplanen. Detta innebär att det slutliga målet bör ligga runt 900 – 1000 GWh. Klimatredovisningen visar att den förnybara elproduktionen fördubblades mellan år 2010 och år 2017 till ca 360 GWh, men utvecklingen har sedan stått still sedan kommunen lade in veto mot vindkraftsparken Taggen. Det finns fortfarande möjlighet att öka vindkraftproduktionen inom kommunen och utbyggnaden av solcellsanläggningar har bara börjat. Vi föreslår att den förnybara elproduktionen ska uppgå till minst 700 GWh år 2030.

5.b) År 2030 ska 200 GWh solel per år produceras i kommunen

Nästa mål är:

År 2030 ska 40 GWh solel per år produceras i kommunen

År 2020 producerades cirka 14 GWh solel, men utbyggnaden kommer nu att gå mycket fortare än kommunen förutsett eftersom elpriserna stigit våldsamt under det senaste året. Det finns redan en ansökan om att bygga en stor anläggning med en elproduktion av ca 120 GWh som kan vara färdig år 2025. Kommunens blygsamma mål kan alltså överträffas flera gånger om innan år 2030. Vi föreslår att år 2030 ska 200 GWh solel per år produceras i kommunen

5.c) År 2025 ska de kommunala solenergianläggningarnas samlade effekt uppgå till minst 10 MW.

Mål 9 är:

År 2025 ska de kommunala solenergianläggningarnas samlade effekt uppgå till minst 5 MW.

Eftersom solcellsparken "Solpunkten" vid Lägsta punkten redan har 4 MW effekt lär också detta mål var lätt att nå och överträffa. Vi föreslår att år 2025 ska de kommunala solenergianläggningarnas samlade effekt uppgå till minst 10 MW.

5.d) Utredda storskalig lagring av el och vätgas eller liknande

En viktig del av ett mera självförsörjande samhälle är lagring av överskottsel. En stor utmaning är att lagra för användning under vintersäsongen. Även om en del av lösningarna är under utveckling är det mycket viktigt att kommunen utreder lösningar och placeringar för att snabbt kunna bygga och utveckla. Vätgasomvandling är en möjlighet, men även stora stationära batterier baserade på natrium och järn eller liknande är intressanta.

5.e) Utreda solvärmeproduktion samt lagring av värmeenergi

Solvärme har ett stort potential då det producerar varmt vatten både vår, sommar och höst. Härnösands kommun har ett pilotprojekt som visat sig intressant. Även här behöver Kristianstads kommun utreda placering och lösningar då det är stora ytor som behöver tas i anspråk både för solvärmeparker och för lagring av varmt vatten. Detta är ett sätt att fasa ut bibränslen från skogsråvara (se punkt 5.g)

5.f) Utreda placering av solcells- och solvärmeparker för hela kommunen

Åtgärd 1.7: Utbyggnadstakten för solenergianläggningar på befintliga byggnader ska öka och storskaliga solcellsparker på egna fastigheter ska utredas.

Höj ambitionen och utreda för storskalig solcellsparker samt solvärmeparker inom **hela kommunens geografiska område**. Detta måste bli ett underlag för övergripande planering i kommunen då stora ytor behövs tas i anspråk.

5.g) Biobränslen - Sätt ett hållbarhetsmål för träflis

Fjärrvärmen i Kristianstads kommun skapas huvudsakligen av träflis. Enligt Svenska Naturskyddsföreningen bör man inte använda stock eller rötter då återbetalningstiden för denna kolinlagring är för lång. Vi önskar en målsättning som säkrar att den skogsråvara som kommunen eldar ska vara rester från ekologiskt hållbart skogsbruk. Det innebär både att det inte är stockar eller rötter som eldas, samt att mängden skogsråvara inte orsakar extra avverkning utöver det som görs för andra ändamål och i övrigt kommer från avverkningar som är ekologisk hållbara. Artutrotningen i svenska skogar måste stoppas.

5.h) Biobränslen - Kontrollprogram av leverantörer och egna lager

Kontroll av leverantörer biobränsle är viktig då materialet är svårbedömd vid leverans. Leverantörer som inte utför flisning av stock och rot kan få förtur för att gynna omställningen i branschen. Man bör utreda om fjärrvärmearnäggningens egen buffert av stock för flisning kan undvikas och istället ha lager av flis redo som buffert. Om inte bör det även finnas kontrollprogram att lagret kommer från stockvirke från FSC-märkt avverkning och att det inte går att använda för virkesproduktion. Vi anser dock att FSC-märkningen inte säkerställer ett hållbart skogsbruk i Sverige, men det är brist på bättre märkningar som till exempel säkrar hyggesfritt skogsbruk.

5.i) Biobränslen - Förbereda inför en framtid med begränsade mängder träflis

Den samlade mängd Svensk skogsråvara som kan anses vara hållbar, måste fördelas bland många intressen. Därför ser vi ett behov av ransonering där varje enskild verksamhet får tilldelad en årlig mängd. Skogen räcker inte till allt och det finns anledning att utgå ifrån kommande skärpningar inom mängden avverkningar på grund av den klimatnytta en kvarstående skog har. Ämnet är såklart stort och komplext, eftersom alternativen kan ställas upp som sämre, tex ökad användning av fossil energi. Men ett annat alternativ, som även är

en nödvändig åtgärd, är att minska den generella energianvändningen. Detta bör såklart redas ut på nationell nivå, men kommunen bör vara redo för en anpassning till kommande förändringar. Solvärme är också en intressant lösning i sammanhanget.

6) Jordbruk – allvarlig brist på miljömål angående gödsel och bekämpningsmedel

Jordbruket är centralt för kommunens klimat- och miljöarbete. Därför är det en stor brist att kommunen inte tar till fler målsättningar och planer inom jordbrukets miljöpåverkan. Inom Viable Cities kommer det att vara stort fokus på klimatarbete inom jordbruk, men miljödelen går delvis under radarn. Klimat- och Miljöplanen innehåller bra delar som rör jordbruk, dock kan vissa av dessa behövas förtydligas. Tex Minska matsvinn i alla led. Dricksvattentäkter. Luftföroreningar. Biogödsel. Inköp av mat som gynnar hållbar matproduktion. Inom dessa områden kan man arbeta för miljöarbete inom jordbruk, men mer behövs.

Källan till många problem i vår natur och miljö är intensivt konventionellt jordbruk, vilket det finns mycket av koncentrerat i slättlandskapet i kommunen. Främst är det gödselhantering samt bekämpningsmedel som påverkar vattenmiljöer och naturmiljöer på land, negativt. Det skadar biologisk mångfald och vattenkvalité. Därför måste Kristianstads kommun ta ansvar och sätta upp tydliga mål för hur vi ska hindra den negativa påverkan på ett strukturellt plan.

Vi är medvetna om att många regler är nationella eller internationella, men det finns rådighet för kommuner att påverka lokalt. Det enklaste instrumentet är att främja ekologiskt jordbruk. Detta är fritt från bekämpningsmedel och konstgödsel.

Slutligen vill vi gärna understryka en central mening som vi stöttar till fullo: "kommunen är en viktig medaktör och utgör en länk mellan den lokala lantbrukaren och det regionala samt nationella arbetet.". Det är bra och viktigt att kommunen visar att man har rådighet inom jordbrukssektorn.

6.a) Förtydliga ordvalen hållbart och cirkulärt

Angående åtgärd 5.6: "Kommunen ska stötta lokala jord- och skogsbrukare samt det övriga näringslivet i omställningen mot ett cirkulärt och hållbart företagande."

Det otydliga begreppet "hållbart företagande" ger för stora tolkningsmöjligheter. Även ordet "cirkulärt företagande" är här missvisande då cirkulär ekonomi definitionsmässigt inte innefattar matproduktion och övrig grön näring. En förklaring till detta kan man läsa här: <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/vad-menas-med-cirkular-ekonomi/>

Ett hållbart företagande kan av vissa anses enbart innebära ekonomisk hållbarhet, utan ekologisk hållbarhet. Ordet hållbart måste därför definieras tydligare, vilket inte görs i den fördjupade åtgärdsplanen.

Vi föreslår att istället använda uttrycket "ekologiskt hållbart skogs- och jordbruk" samt att särskilja målen så att "cirkulärt" i detta sammanhanget förtydligas angående "övriga näringslivet"

6.b) Visa hur ett hållbart jordbrukssamhälle ser ut.

Sätt ett hållbarhetsmål för antal djurenheter i kommunen. Även om kommunen inte skulle ha rådighet att bestämma om utvidgning och nyetablering av djurproduktion, finns det god anledning att sätta upp mål för hur många djurenheter som Kristianstads kommun kan hysa i ett hållbart samhälle med självförsörjning av foder och hantering av gödsel som inte ger negativ påverkan på naturmiljöerna. Det ger tydlighet i var vi står idag. Detta är komplext men viktigt att informera samhället om.

6.c) Peka ut känsliga områden

Peka ut lokala områden där hantering av gödsel och bekämpningsmedel bör ske med stor försiktighet - dvs främst i närheten av alla känsliga naturområden och vattendrag.

6.d) Kommunera med brukare för att minska negativ påverkan

Kommunen måste säkerställa god kommunikation med samtliga brukare kring hur man kan hindra den negativa påverkan från gödsel och bekämpningsmedel på naturmiljöer i närheten av åker, t ex beroende på vind och väder. Se gärna bifogade presentationer från Greppa Naringen som ger konkreta exempel på åtgärder på gårdsnivå. Prioriteringsområden bör vara lantbruk som påverkar ytvatten med lägre status än "god". Se karta nedan.

6.e) Samarbeta med enskilda storskaliga djurhållare kring ammoniakutsläpp

Samarbeta med enskilda gårdar med stora besättningar för att se hur man särskilt kan minska ammoniakutsläppen.

6.f) Sätta mätbart mål för ammoniakutsläpp

Det praktiska arbetet med att minska den negativa påverkan behöver stöd i ett mål. Här finns EUs Takdirektiv (NECD) där Sverige åtagit sig att minska bland annat ammoniakutsläppet. Eftersom Skåne med Kristianstad utgör en stor utsläppskälla är det också här det bör arbetas med minskningen. Enligt RUS har utsläppen minskat sedan 1990 för att stagnera inom de senaste åren. Det behövs därför ett aktivt arbete med minskningen. Kristianstads kommun står för 1155 ton utav Skånes 8074 ton. Sverige har satt som mål att komma ner på 48.000 ton till 2030. Idag ligger Sverige på ca 53.000 ton beroende på räkneshätt. Vi måste vara delaktiga i den minskningen! Om man utgår ifrån att kommunen står för $1155/53000 = 2,18\%$ av Sveriges utsläpp bör man ha som mål att bidra med minskningen utifrån $53.000 - 48.000 = 5.000$. $5.000 \times 0.0218 = 109$ ton. Alltså bör vi åtminstone sätta ett utsläppsmål för ammoniak på $1155 - 109 = 1046$ ton. Men det är en låg

ambition då minskningen ligger efter och vi faktiskt har varit nära detta ett par år tidigare. **Vi föreslår en mer ambitiös målsättning på 1000 t till 2026 och 900 ton till 2030.** Greppa Näringen har visat på flera åtgärdsförslag för att hindra ammoniakutsläpp från stall, lagring och användning. Det finns även ekonomisk incitament för enskilda lantbrukare att minska kväveavgången.

6.g) Säkerställa en god tillsyn

Det är mycket viktigt att tillsyn från kommun ska fungera för att hindra lagbrott kring att gödsla utanför åkermark och lagbrottet att gödsla i naturbetesmark (det är lagbrott enligt miljöbalken oavsett om det ansöks om miljöersättning eller inte). Vi ser ett behov av att säkerställa tillräckligt med tillsynspersonal för att utföra en god tillsyn inom kommunens lantbruk.

Mer information:

Greppa näringen (praktiska åtgärder): [Checklista ammoniak spridning \(pdf \)](#)

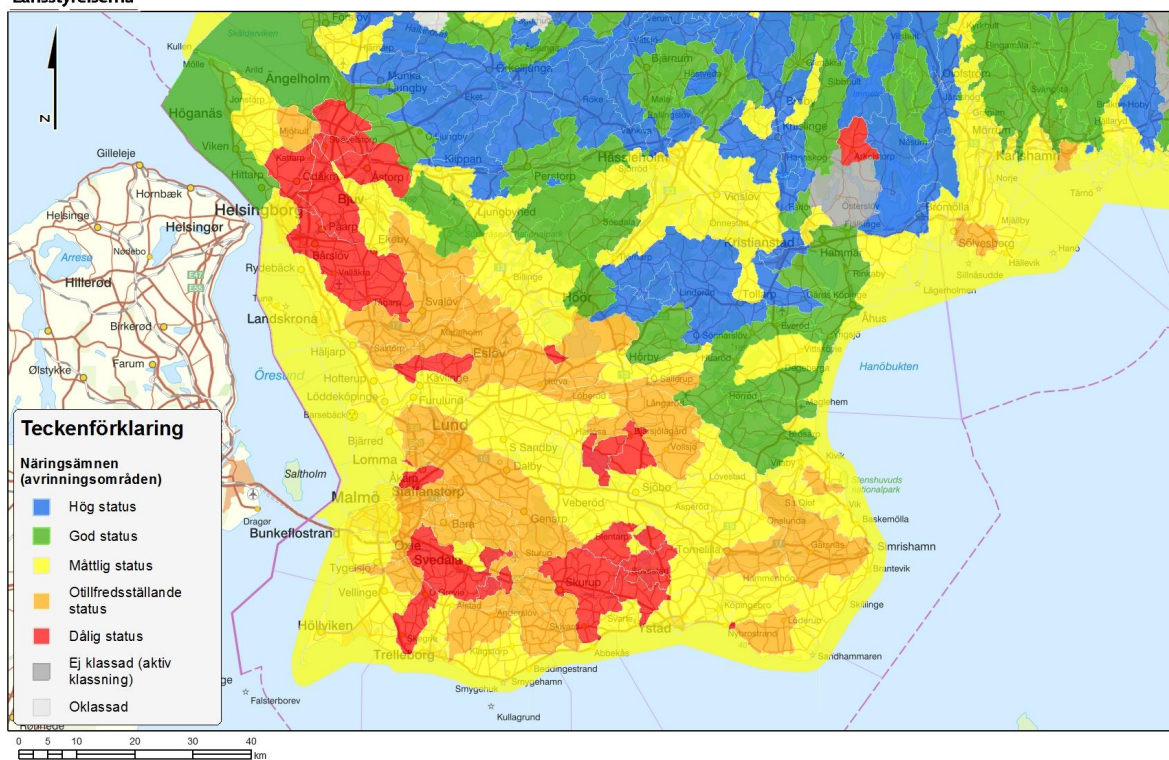
Greppa näringen (kartor, siffror): [ammoniak avgång \(pdf \)](#)

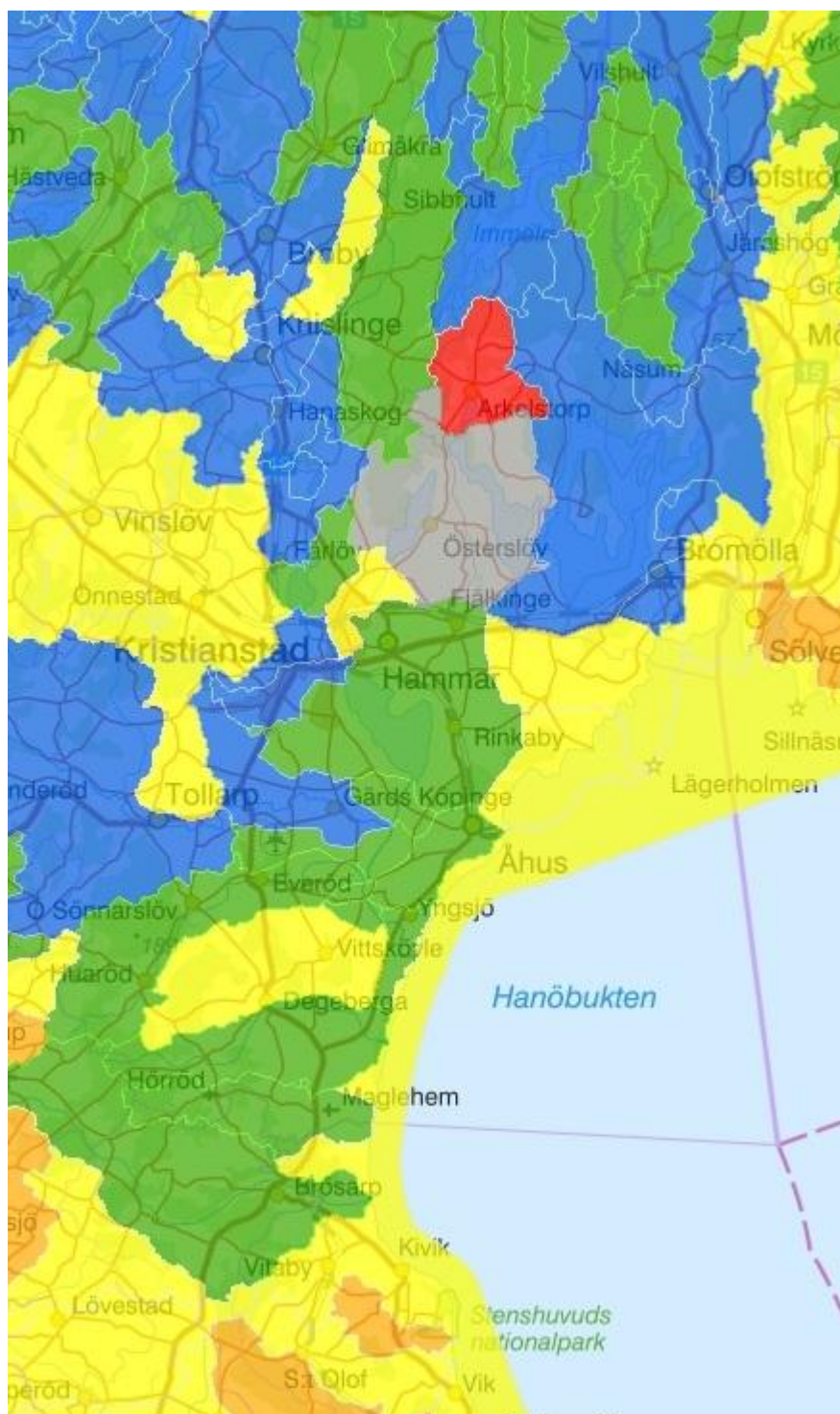
SMHI: <https://nationellaemissionsdatabasen.smhi.se/> (välj ammoniak+kristianstad)

Karta över ytvattnets näringspåverkan:

<https://www.skansmiljomal.info/bedomningar-2022/ingen-overgodning-2022/>
(karta från 2021 har försvunnit - vi lägger in den här nedan)

Statusklassning för näringsämnen i ytvattenförekomster (2016-2021)

6.h) 30 % ekologisk jordbruksmark till 2030 - eller högre!

Kristianstad är nu bland de sämsta inom andelen ekologisk jordbruksmark och vi drar ner genomsnittet i Skåne. **Ekologisk produktion är ett mycket bra, väl implementerat och starkt verktyg** för att minska brukandet av bekämpningsmedel och ger många andra värden

såsom ökat biologisk mångfald. Det nationella målet ligger på 30 % till 2030 och det finns även EU-mål om 25 % ekologisk jordbruksmark till 2030.

Enligt Jordbruksverket ligger Kristianstads kommun på runt 8 % ekologisk jordbruksmark. Det är relativt lågt i jämförelse med genomsnittet på 19 % på nationell nivå. Det är även under genomsnittet i Skåne och grannkommuner ligger före. Östra Göinge med 35 %, Sjöbo med 21 %, Hässleholm med 11 %. I topp ligger en kommun på 78 %.

<https://jordbruketisiffror.wordpress.com/2022/06/03/andel-ekologiskt-odlad-jordbruksmark-per-kommun/>

6.i) 60 % ekologisk mat i offentliga kök till 2030 - eller högre!

Regeringen har satt målet om 60 % ekologiska ingredienser i mat som serveras i regioner och kommuner. Malmö är dock redan uppe på 70 % år 2020 - och hade målet om 100 % till 2020. Kristianstads senaste mätning låg på 43 % med en stadig liten ökning varje år. Dock räcker inte denna årliga ökningen för att nå riksmålet om 60 % till 2030. Det behövs informations- och utbildningsinsatser, samt benchmarking om ekologiskt i skolor, förskolor, sjukhus och äldreboenden. Detta bör komma in i livsmedelpolicyn som behöver ett målår enligt vår kommentar under avsnitt 8.

7) Fler cykelmål och högre ambitioner

Ökad cykling och minskad bilanvändning är tydligt ett av de mest självklara verktyg för att minska utsläppen i kommunen. Samtidigt ger det betydande effekter eftersom investeringar i cykelinfrastruktur är mycket lönsamma för samhället. Redan efter ett par år kan investeringar vara återbetalda genom minskat sjukfrånvaro, ökad folkhälsa etc.

7.a) Mäta oftare

En mycket viktig åtgärd vi saknar, är att mäta oftare. I dagsläget använder kommunen regionens mätningar för resvanor, men dessa utförs enbart vart femte år. Tidsbristen för att klara klimatmålen tvingar oss nu att följa upp oftare för att kunna se om åtgärder behövs och kunna granska om det blivit effekt. Vi föreslår att mäta varje år.

7.b) Fler cykelmål och högre ambitioner

Flera mål behövs för att följa utvecklingen och för att kunna sätta in åtgärder där det behövs. Vi tipsar här om samarbetskommunen Køge, i Danmark, som har följande mål:

Målsætninger	2015	2020	2025
Antallet af cyklister i Køge	Index 100	Index 108	Index 115
Cyklens andel af daglige ture i Køge	16 %	20 %	25 %
Den gennemsnitlige rejselængde af cykelture	2 km	3 km	5 km
Andelen af børn, som kan cykle, når de starter i skole	Index 100	Index 120	Index 130
Andelen af børn, der cykler i skole	33 %	50 %	70 %
Antal af personskadeuheld for lette trafikanter	61	Maks. 30	Maks. 25
Antal cykelpendlere til stationen	Index 100	Index 110	Index 120
Andelen af Køge Kommunes indbyggere, der deltager i Tøserunden (2014: 358 deltagere) og Sjælland Rundt (2014: 54 deltagere)	Index 100	Index 110	Index 120
Antallet af borgere, der cykler mere end én gang om ugen	Index 100	Index 110	Index 115
Antallet af fritidsture på cykel	Index 100	Index 108	Index 115
Andelen af medarbejdere (som normalt ikke cykler), der vælger cyklen som transportmiddel (udvalgte arbejdspladser)	Index 100	Index 102	Index 105

Uddybes i Bilag A bagerst i rapporten.

Ett mål är att andelen cykelresor har målsättningen 20 % till 2030. Det är lågt satt och det finns stora potential pga dagens höga bilanvändning på korta sträckor.

Växjö har ambitionen att gå från dagens 19 % till 40 % år 2030. Vi anser att Kristianstad kan bättre än 20 % och bör ha flera delmål. Vi föreslår 25 % till 2025 och 30 % till 2030.

Boverket har också mål om andelen bilar i stadsmiljö som vi gärna ser implementerad i trafikplanen i stället för att enbart omnämnas i denna.

7.c) Visa framfötterna, viljan och medverkande anda - delta i kommunvelometern

Det är oroande att kommunen anser att det räcker att delta vartannat år i kommunvelometern. Genom denna brist på kontinuitet visar man inte bara ointresse utan även brist på vilja, ledarskap och medverkande-anda. Kommunen bör självklart årligen stötta upp kring Cykelfrämjandets undersökning Kommunvelometern. Kostnaden är symbolisk och tjänstemännen kan få hjälp att fylla i enkäter. Det finns dessutom annars risk för felbedömning pga. av olika satsningar olika år.

8) Övriga kommentarer till åtgärdsförslagen

1.3 Laddinfrastrukturen för elfordon ska utvecklas genom att kommunen möjliggör utbyggnad av laddstolpar.

Mätbart mål saknas. Försiktigt förslag är att fördela ett antal laddstolpar i basorter med utgångspunkt från invånarantal, för att motverka

“räckviddsångest”. Det är viktigt att förebygga och därmed motivera invånarna, istället för att anpassa sig till dagsläget. Extra laddstolpar bör placeras vid stora arbetsplatser.

1.6 En koncernövergripande strategi ska tas fram för hur kommunens biogasproduktion och användning ska utvecklas.

Målår saknas. År 2026 är för sent. Vi föreslår att ha målet att ha klart denna strategi senast år 2023.

1.11 Kommunens vindbruksplan ska aktualiseras i samband med översiktsplanarbetet.

Målår saknas. År 2026 är för sent. Vi föreslår senast år 2023.

2.1 Befintlig bullerkartläggning av vägar och järnvägar ska uppdateras och ett åtgärdsprogram ska tas fram för det kommunala vägnätet där riktvärden överskrids.

Målår saknas. Omfattning saknas. Vi anser att detta arbete är mycket viktigt då det kan resultera i sänkta hastigheter på vägsträckor i stadsmiljö, vilket gynnar cyklister, gående och generell trygghetsupplevelse, förutom att det ger mindre utsläpp av partiklar med mera.

2.2 Kommunens luftkvalitet ska följas upp för att säkerställa fortsatt goda nivåer.

Enligt den senaste tillgängliga mätningen vi kunde hitta (från 2019) så överskrids möjligen riktlinjer från miljömålen ang PM(10)-årsmedelvärde samt PM(2.5)-årsmedelvärde. Dessutom överstiger NO_x riktvärdet på 30 µg/m³.

Här finns anledning att fundera över lämpliga åtgärder.

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwikviffi-L4AhU4QfEDHXYbDigQFnoECAIQAAQ&url=http%3A%2F%2Fdokument.xn--skneluft-b0a.se%2FSamordnad%2520kontroll%2Farsrapport%2F2019%2FKRISTIANSTAD.pdf&usq=AOvVaw13oZT_ioBTIirwbEK4_af6

2.3 Träd ska bevaras och fler träd planteras i tätortsmiljöer för att öka beskuggning, framför allt i närheten av förskolor, skolor, lekplatser och äldreboenden.

Detta är viktigt och bra, men mätbara mål saknas liksom målår för olika delar. Riktlinjer för att möjliggöra bevarande av befintliga träd i samband med exploatering och förtätning bör tas fram omedelbart. Vi föreslår att det här ingår ett bonus-malussystem där etableringsvärdet av stadsträd som tas ner, som minst ska utgöra värdet för nyplantering av stadsträd. Det ger incitament till att flytta stadsträd istället för att avverka. Flyttning av stadsträd bör också ske till platser där stadsträd behövs.

Vi föreslår även mätbara mål på 30% procent krontäckning samt modellen 3/30/300 (se länk). Ett målår bör sättas för detta.

Den planerade trädplanen bör också ha ett målår, liksom vi gärna ser att biologisk mångfald blir en viktig del av trädplanen.

<https://se.thegreencities.eu/fakta-om-3-30-300/>

3.1 Kommunen ska utreda möjligheter för att placera kapital hållbart och utnyttja de möjligheter som finns för att ansöka om och få investeringar klassificerade som gröna investeringar.

Vi föreslår även att utreda möjligheterna för kommunen att skapa "gröna obligationer". Alltså att privatpersoner och företag kan låna pengar till enskilda kommunala projekt som är bra för klimatarbetet och biologiska mångfalden.

3.3 Arbete ska genomföras med att minska matsvinnet i alla led i livsmedelskedjan genom inventering, innovation, kunskapshöjande insatser och samverkan lokalt och regionalt.

Mätbara mål och målår saknas.

3.4 Kommunen ska köpa in mat som gynnar hållbar matproduktion och bidrar till minskad klimatpåverkan.

Uppdateringen av livsmedelpolicyn behöver ett målår. Se vårt förslag 6.i

3.8 Klimatsmarta och hållbara produkter ska efterfrågas genom arbete med nya lösningar och innovation i upphandling. Dialog och behovsanalys ska genomföras i tidigt skede.

Beskrivningen kan tolkas på olika sätt och vi önskar någon form av prioritering av utvalda verksamheter som leder till stor effekt. Omfattningen är också oklar.

3.9 Krav ska ställas i upphandling på demonterbarhet, energiprestanda, hållbart material, fossilfri eller återvunnen plast och rättvisemärkta produkter och tjänster.

Mål om giffria skolor bör ingå i kemikalieplanen och denna åtgärds punkt bör därför implementeras i kemikalieplanen.

Demonterbarhet måste planeras ihop med utveckling av återbruksverksamhet, gärna i kommunal regi. Återbruk måste stimuleras och det måste stå med i planen. Även mätbara mål bör sättas upp.

4.1 Kommunal nybyggnation ska minst motsvara kraven för certifiering enligt Miljöbyggnad Silver och byggmaterial med låg klimatpåverkan ska främjas.

Alternativet att upcyccla byggnader är viktigt att bejaka istället för att bygga nytt. Varje byggnad som övervägas att demonteras bör först undersökas för möjligheten att renoveras och uppgraderas.

4.3 Vid exploatering ska multifunktionella mobilitetshus prioriteras framför ytkrävande markparkeringar.

Förtätning av parkeringsplatser är såklart bra, men ett viktigare mål är att minska antalet bilar i stadsmiljön, vilket också är ett mål från Boverket.

Kostnaden för ett mobilitetshus bör därför noga vägas mot effekten från andra satsningar med samma kostnad.

Vi rekommenderar att om man bygger mobilitetshus ska man lägga åtminstone lika stor budget på att samtidigt bygga cykelparkeringar och cykelreparationslokaler samt på försköning av ytor som avvecklas som markparkeringsplatser.

4.4 Kommunens cykelinfrastruktur ska byggas ut och den befintliga ska utvecklas med avseende på framkomlighet, trygghet och säkerhet.

Målar saknas för utförande av trafikplanens olika delar. Strategiska färdplanen har ramen 2021-2024. Varje stråk där nya cykelväg behövs kommer ta mycket ekonomiska medel i anspråk och kommer i realiteten att ta många decennier att utföra med den vanliga budgeteringen. Här ser vi ett grundläggande problem. Därför önskar vi målar för samtliga delar i trafikplanen, särskilt åtgärdsplan för cykling (U8).

Vi föreslår även en utredning av den ekonomiska vinst som kommunens investeringar i cykelinfrastruktur ger till stat, kommun och lokala företag. Detta för att tydligt belysa de ekonomiska fördelarna med cykelsatsningar. Se i övrigt avsnitt 7.

4.5 Nuläge och potential för ökad kolinlagring i kommunen ska utredas och åtgärdsförslag ska tas fram.

Stryka "och uppnå klimatneutralitet" då det skapar förvirring angående tillvägagångssättet inom Viable Cities.

Det geografiska området bör innebära hela kommunen och inte enbart kommunens mark.

Ett målar saknas. Ett sådant arbete är enkelt och utförs redan i dag av enskilda forskare och kan utföras på ett par månader. Förslag till målar är 2023

4.7 Förtätning ska prioriteras framför exploatering i ytterområden, utan att ge avkall på tillgänglighet till grönområden.

Kommunen har i hög grad tagit jordbruksmark i anspråk för byggnation och därför ser vi denna åtgärds punkt viktig. Samtidigt vill vi påpeka att det ofta är grönområden i staden som tas i anspråk vid byggnation och att bevarande och utveckling av grönområden måste ingå i åtgärdsbeskrivning

5.4 Kommunens verksamheter ska samarbeta kring och utveckla gemensam kommunikation internt och externt gällande klimat- och miljöfrågor.

Åtgärden är mycket bra men hur ska man följa upp och säkra att det händer? Hur mycket medel ska avsättas? Kommer extra personal avsättas eller ska befintliga tjänstemän samarbeta mera?

5.5 En fördjupad kartläggning av förvaltningarnas klimatpåverkan inklusive konsumtionsbaserade utsläpp ska genomföras.

I beskrivningen låter det: "På sikt bör en klimatbudget kopplas ihop med den ekonomiska budgeten för respektive nämnd.". Vi anser att det bör ska omedelbart och inte på sikt. Det är en del av innebörden i att ha en koldioxidbudget. Se avsnitt 2.

5.7 Arbetet med mobility management internt och externt ska utvecklas för

att påverka behovet av transporter och föra över resor och transporter till mer hållbara transportslag.

Denna mobilitetsplan är redan enligt åtgärdsplanen från 2019-02-14 prioriterat A och borde redan vara klar med tanke på den låga kostnaden och de antal år som gått sedan dess. Vi föreslår målår 2022.

Rune Stenholm Jakobsen, Ordf. i Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla